

PŘIJATÉ TEXTY

P10_TA(2026)0122

Kontrola, transparentnost a sledovatelnost nástrojů založených na výkonnosti

**Usnesení Evropského parlamentu ze dne 28. dubna 2026
o kontrole, transparentnosti a sledovatelnosti nástrojů založených
na výkonnosti (2025/2032(INI))**

Evropský parlament,

- s ohledem na články 311, 312, 319, 323 a 324 Smlouvy o fungování Evropské unie (SFEU),
- s ohledem na nařízení Rady (EU, Euratom) 2020/2093 ze dne 17. prosince 2020, kterým se stanoví víceletý finanční rámec na období 2021–2027¹, a na společná prohlášení, na nichž se v této souvislosti dohodly Parlament, Rada a Komise, i na související jednostranná prohlášení,
- s ohledem na nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU, Euratom) 2024/2509 ze dne 23. září 2024, kterým se stanoví finanční pravidla pro souhrnný rozpočet Unie² (finanční nařízení),
- s ohledem na nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU, Euratom) 2020/2092 ze dne 16. prosince 2020 o obecném režimu podmíněnosti na ochranu rozpočtu Unie³ (nařízení o podmíněnosti dodržováním zásad právního státu),
- s ohledem na nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2024/1263 ze dne 29. dubna 2024 o účinné koordinaci

¹ Úř. věst. L 433 I, 22.12.2020, s. 11, ELI:
<http://data.europa.eu/eli/reg/2020/2093/oj>.

² Úř. věst. L, 2024/2509, 26.9.2024, ELI:
<http://data.europa.eu/eli/reg/2024/2509/oj>.

³ Úř. věst. L 433 I, 22.12.2020, s. 1, ELI:
<http://data.europa.eu/eli/reg/2020/2092/oj>.

hospodářských politik a mnohostranném rozpočtovém dohledu a o zrušení nařízení Rady (ES) č. 1466/97⁴,

- s ohledem na své usnesení ze dne 15. prosince 2022 o navýšení víceletého finančního rámce na období 2021–2027: odolný rozpočet EU připravený na nové výzvy⁵,
- s ohledem na svůj postoj ze dne 27. února 2024 k návrhu nařízení Rady, kterým se mění nařízení (EU, Euratom) 2020/2093, kterým se stanoví víceletý finanční rámec na období 2021–2027⁶,
- s ohledem na interinstitucionální dohodu ze dne 16. prosince 2020 mezi Evropským parlamentem, Radou Evropské unie a Evropskou komisí o rozpočtové kázi, spolupráci v rozpočtových záležitostech a řádném finančním řízení, jakož i o nových vlastních zdrojích, včetně plánu zavádění nových vlastních zdrojů⁷ (dále jen „interinstitucionální dohoda“),
- s ohledem na svůj postoj ze dne 16. prosince 2020 k návrhu nařízení Rady, kterým se stanoví víceletý finanční rámec na období 2021–2027⁸,
- s ohledem na výroční zprávu Evropského účetního dvora (EÚD) ze dne 10. října 2024 o plnění rozpočtu EU na rozpočtový rok 2023 spolu s odpověďmi orgánů,
- s ohledem na zvláštní zprávu EÚD 13/2024 ze dne 2. září 2024 nazvanou „Čerpání finančních prostředků z Nástroje pro oživení a odolnost – Postupuje se zpožděním a přetrvávají rizika pro dokončení opatření, a tudíž pro dosažení cílů nástroje“, zvláštní zprávu EÚD 14/2024 ze dne 11. září 2024 nazvanou „Ekologická transformace – nejasný příspěvek Nástroje pro oživení a odolnost“ a zvláštní zprávu EÚD 22/2024 ze dne 21. října 2024 nazvanou „Dvojí financování z rozpočtu EU – kontrolní systémy postrádají základní prvky, které by zmírňovaly zvýšené riziko plynoucí ze skutečnosti, že model financování Nástroje pro oživení a odolnost není spojen s náklady“,
- s ohledem na přezkum EÚD 03/2025 ze dne 16. června 2025 nazvaný „Příležitosti víceletého finančního rámce na období po roce 2027“,

⁴ Úř. věst. L, 2024/1263, 30.4.2024, ELI:
<http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1263/oj>.

⁵ Úř. věst. C 177, 17.5.2023, s. 115.

⁶ Úř. věst. C, C/2024/6750, 26.11.2024, ELI:
<http://data.europa.eu/eli/C/2024/6750/oj>.

⁷ Úř. věst. L 433 I, 22.12.2020, s. 28, ELI:
http://data.europa.eu/eli/agree_interinstit/2020/1222/oj.

⁸ Úř. věst. C 445, 29.10.2021, s. 240.

přezkum EÚD 04/2025 ze dne 19. června 2025 nazvaný „Budoucnost politiky soudržnosti EU: Poučení z minulosti“,

- s ohledem na své usnesení ze dne 7. května 2025 o přepracovaném dlouhodobém rozpočtu Unie v měnícím se světě a na stanovisko Výboru pro rozpočtovou kontrolu pro Rozpočtový výbor k přepracovanému dlouhodobému rozpočtu Unie v měnícím se světě⁹,
- s ohledem na zprávu Výboru pro rozpočtovou kontrolu ze dne 23. dubna 2025 o udělení absolutoria za plnění souhrnného rozpočtu Evropské unie na rozpočtový rok 2023, oddíl III – Komise a výkonné agentury a devátý, desátý a jedenáctý Evropský rozvojový fond,
- s ohledem na zprávu Komise z prosince 2023 doplňující hodnocení Nástroje pro oživení a odolnost v polovině období,
- s ohledem na výroční zprávu Úřadu evropského veřejného žalobce (EPPO) za rok 2024, která byla zveřejněna dne 3. března 2025,
- s ohledem na zprávu Maria Draghiho ze září 2024 nazvanou „Budoucnost evropské konkurenceschopnosti“ (Draghiho zpráva),
- s ohledem na stanovisko Evropského výboru regionů ze dne 8. října 2024 nazvané „Přezkum evropského plánu na podporu oživení po pandemii covid-19 v polovině období (Nástroj pro oživení a odolnost)“¹⁰,
- s ohledem na informace zveřejněné ve srovnávacím přehledu pro Nástroj pro oživení a odolnosti (srovnávací přehled RRF),
- s ohledem na svůj interní výzkum, hloubkovou analýzu a publikace týkající se provádění Nástroje pro oživení a odolnost,
- s ohledem na zprávu ze dne 17. dubna 2024 s názvem „Much more than a market – speed, security, solidarity: empowering the Single Market to deliver a sustainable future and prosperity for all EU Citizens“ (Mnohem více než jen trh – Rychlost, bezpečnost, solidarita. Posílení jednotného trhu s cílem zajistit udržitelnou budoucnost a prosperitu pro všechny občany EU)“, kterou vypracoval Enrico Letta (Lettova zpráva),
- s ohledem na zprávu skupiny Komise na vysoké úrovni pro budoucnost politiky soudržnosti ze dne 20. února 2024 nazvanou „Forging a sustainable future together – Cohesion for a competitive

⁹ Přijaté texty, P10 TA(2025)0090.

¹⁰ Úř. věst. C, C/2024/7057, 4.12.2024, ELI:
<http://data.europa.eu/eli/C/2024/7057/oj>.

and inclusive Europe“ (Společné budování udržitelné budoucnosti: soudržnost pro konkurenceschopnou a inkluzivní Evropu),

- s ohledem na sdělení Komise ze dne 11. února 2025 nazvané „Cesta k příštímu víceletému finančnímu rámci“ (COM(2025)0046),
 - s ohledem na sdělení Komise ze dne 29. ledna 2025 nazvané „Kompas konkurenceschopnosti pro EU“ (COM(2025)0030),
 - s ohledem na závěry Evropské rady z 20. března 2025, 6. března 2025 a 19. prosince 2024,
 - s ohledem na politické směry na funkční období Komise 2024–2029, které nově zvolená předsedkyně Komise předložila dne 18. července 2024,
 - s ohledem na stanovisko Evropského výboru regionů ze dne 20. listopadu 2024 nazvané „Rozpočet EU a místně orientované politiky: návrhy nových mechanismů týkajících se navrhování a provádění ve VFR na období po roce 2027“¹¹,
 - s ohledem na návrh nařízení Evropského parlamentu a Rady, kterým se stanoví rámec pro sledování rozpočtových výdajů a výkonnost rozpočtu a další horizontální pravidla programů a činností Unie (COM(2025)0545), který předložila Komise dne 16. července 2025,
 - s ohledem na usnesení Evropského parlamentu ze dne 18. června 2025 o provádění Nástroje pro oživení a odolnost¹²,
 - s ohledem na zprávu Výboru pro rozpočtovou kontrolu (A10-0074/2025),
 - s ohledem na článek 55 a na čl. 148 odst. 2 jednacího řádu,
 - s ohledem na zprávu Výboru pro rozpočtovou kontrolu (A10-0022/2026),
- A. vzhledem k tomu, že rostoucí počet politických priorit v Unii vytváří další tlak na rozpočet EU, čímž se odpovědné využívání dostupných finančních zdrojů stává důležitějším než kdy jindy; vzhledem k tomu, že řádné finanční řízení, jak je definováno ve finančním nařízení, vyžaduje, aby byly finanční prostředky EU vynakládány v souladu se zásadami hospodárnosti, účinnosti a účelnosti a aby bylo zajištěno, že zdroje budou využívány nákladově efektivním způsobem, že cílů bude dosaženo včas, v přiměřeném množství a za nejlepší cenu a že bude dosaženo zamýšlených výsledků a dopadů; vzhledem k tomu, že to posiluje nutnost obezřetnosti ve finančním řízení, aby bylo zaručeno,

¹¹ Úř. věst. C, C/2025/279, 24.1.2025, ELI: <http://data.europa.eu/eli/C/2025/279/oj>.

¹² Přijaté texty, P10_TA(2025)0128.

že výdaje přinesou prokazatelnou návratnost investic, pokud jde o hospodářský růst, konkurenceschopnost a dosažení priorit EU;

- B. vzhledem k tomu, že pokud má financování EU podobu podpory, která není spojena s proplacením způsobilých nákladů, ale s výsledky, výstupy nebo jinými ukazateli výkonnosti, závisí platby na dosažení předem stanovených milníků nebo cílů, které musí být před vyplacením prostředků ověřeny;
- C. vzhledem k tomu, že tento přístup tím, že odděluje platby od skutečných výdajů, maří přístup k údajům o skutečných nákladech, a tudíž omezuje posouzení hospodárnosti, účinnosti a účelnosti; poukazuje na to, že tyto nedostatky v údajích brání systematické identifikaci nesrovnalostí, rizik podvodů a dvojího financování a zároveň oslabuje schopnost EU zavádět mechanismy včasného varování a posouzení rizik založená na datech;
- D. vzhledem k tomu, že absence ověřování výdajů zvyšuje riziko nepřesnosti odhadů nákladů, což oslabuje řádné finanční řízení, transparentnost a odpovědnost; vzhledem k tomu, že EÚD opakovaně varoval před nedostatky v posuzování nákladů, variabilitou vnitrostátních auditorských standardů a nedostatečnými kapacitami Komise v oblasti dohledu;
- E. vzhledem k tomu, že velká volnost při posuzování toho, zda byly milníky a cíle splněny, může vést ze strany Komise k nejednotnému zacházení s členskými státy nebo k předčasnému uvolnění finančních prostředků před tím, než jsou zcela splněny podmínky pro jejich vyplacení;
- F. vzhledem k tomu, že EÚD zjistil nedostatky v koncepci kontrolního systému Nástroje pro oživení a odolnost, včetně nadměrného spoléhání se na vnitrostátní orgány, neúplných auditních stop, systémových selhání a rizik nejednotného uplatňování v členských státech; konstatuje, že tyto nedostatky dále zhoršuje roztržičnost a nekompatibilita vnitrostátních datových systémů, což brání interoperabilitě, včasnému odhalování rizik a účinné ochraně osobních údajů při auditních a kontrolních operacích;
- G. vzhledem k tomu, že kontrola nástrojů založených na výkonnosti závisí na důvěryhodnosti vnitrostátních monitorovacích mechanismů; vzhledem k tomu, že nedostatky v oblasti právního státu zvyšují riziko pro finanční zájmy EU, neboť jejich ochrana závisí na nezávislosti soudnictví a autonomním rozhodování orgánů pro boj proti podvodům;
- H. vzhledem k tomu, že demokratická odpovědnost vyžaduje, aby byla zachována úloha Parlamentu jako normotvůrce a rozpočtového orgánu a orgánu příslušného k udělení absolutoria, včetně přísných mechanismů odpovědnosti a plné transparentnosti, pokud jde o konečné příjemce finančních prostředků Unie, a vzhledem k tomu,

že členské státy a další vnitrostátní orgány by neměly být považovány za konečné příjemce finančních prostředků Unie;

Problémy mající dopad na transparentnost, odpovědnost a účinnou kontrolu nástrojů založených na výkonnosti

1. zdůrazňuje, že jak je stanoveno ve finančním nařízení, nástroje založené na výkonnosti musí dodržovat zásady legality, správnosti, hospodárnosti, účinnosti a účelnosti a že zjednodušení by nikdy nemělo být na úkor řádného finančního řízení a transparentnosti; požaduje přiměřené kontroly založené na posouzení rizik a trvá na tom, že ukazatele pro nástroje založené na výkonnosti by měly zachycovat hmatatelné výsledky a přidanou hodnotu EU, a nikoli pouze předem definované výstupy; zdůrazňuje, že pokud jsou tyto nástroje správně navrženy, mohou posílit zaměření na výsledky, reformy a konkurenceschopnost;
2. konstatuje, že Nástroj pro oživení a odolnost je svým zaměřením na vyplacení prostředků na základě uspokojivého splnění milníků a cílů prvním významným nástrojem na úrovni EU založeným na výkonnosti, který je postaven výhradně na financování, které není spojeno s náklady; dále konstatuje, že model Nástroje pro oživení a odolnost byl použit i v jiných finančních nástrojích, jako je Nástroj pro Ukrajinu a Nástroj pro západní Balkán; je znepokojen návrhy Komise, aby byl podobný model použit v příštím víceletém finančním rámci (VFR) u většiny programů financování EU, včetně okruhu 1; konstatuje, že Nástroj pro oživení a odolnost podnítl do jisté míry některé vnitrostátní investice a reformy;
3. zdůrazňuje, že je důležité vyvodit poučení z kritických nedostatků, které odhalil centralizovaný model provádění Nástroje pro oživení a odolnost založený na výkonnosti, jak uznaly EÚD a Komise, včetně snížené odpovědnosti a omezeného dohledu nad dodržováním pravidel a předpisů na úrovni EU; zdůrazňuje, že transparentnost, pokud jde o konečné příjemce, musí být zajištěna prostřednictvím jednotného a interoperabilního celounijního systému podávání zpráv přístupného Komisi, EÚD, úřadu EPPO a Parlamentu; zdůrazňuje, že přidanou hodnotu EU lze posílit zvýšením počtu přeshraničních projektů a zajištěním dostatečných rozhodovacích pravomocí subjektů na nižší než celostátní úrovni, zejména místních a regionálních orgánů, při navrhování a provádění tohoto nástroje;
4. domnívá se, že ačkoli má být Nástroj pro oživení a odolnost nástrojem založeným na výkonnosti, při jeho provádění jsou často upřednostňovány výstupy před výsledky; vyjadřuje politování nad tím, že vágně definované milníky a cíle, které kladou důraz především na vstupy a výstupy, a nikoli na výsledky, mohou ohrozit dosažení cílů Nástroje pro oživení a odolnost; domnívá se, že budoucí nástroje založené na výkonnosti by měly stanovit konkrétnější klíčové ukazatele výkonnosti a zajistit, aby investice byly v souladu s cíli

nástroje, měly pozitivní dopad a přinášely EU jasnou přidanou hodnotu; vyzývá Komisi, aby zajistila, že budoucí nástroje založené na výkonnosti budou ve všech členských státech harmonizovány, budou koncipovány transparentně a budou stabilní v čase, aby se podpořila soudržnost, odpovědnost a dlouhodobá účinnost;

5. zdůrazňuje, že při spoléhání se na odhady nákladů ex ante bez ověření skutečných výdajů hrozí, že vznikne strukturální nedostatek v oblasti vyvozování odpovědnosti, omezí se možnost posoudit efektivnost nákladů, a budou tak oslabeny zásady hospodárnosti a účinnosti; poukazuje na to, že je nezbytné zavést ověřovací mechanismy založené na rizicích a významnosti s jasně definovanými prahovými hodnotami pro povinné kontroly; vyzývá Komisi, aby do budoucích nástrojů založených na výkonnosti systematicky začleňovala vytěžování údajů, nástroje křížové kontroly a analytické metody s cílem odhalovat nesrovnalosti a rizika korupce a střetů zájmů;
6. je krajně znepokojen návrhy Komise na všeobecné využívání financování, které není spojeno s náklady, v příštím VFR a zdůrazňuje důležitost zavedení odpovídajících záruk k zajištění řádného finančního řízení při čerpání finančních prostředků Unie; poukazuje na to, že tento významný posun směrem k využívání financování, které není spojeno s náklady, je třeba pečlivě posoudit a vzít při tom v úvahu nedostatky zjištěné v předchozích nebo stávajících nástrojích založených na výkonnosti, a zdůrazňuje nezbytnost provedení komplexního hodnocení Nástroje pro oživení a odolnost;
7. vyjadřuje znepokojení nad rostoucím dluhovým zatížením EU a výpůjčními náklady; konstatuje, že podle odhadu výroční zprávy EÚD za rok 2024 by nesplacené výpůjčky EU mohly do roku 2027 přesáhnout 900 miliard EUR, což je téměř desetinásobek úrovně z roku 2020 před zavedením souboru opatření na podporu oživení NextGenerationEU (NGEU); varuje, že rostoucí výpůjční náklady představují riziko pro budoucí rozpočty a omezují fiskální prostor pro nové priority;
8. tvrdí, že všeobecné využívání financování, které není spojeno s náklady, sice potenciálně snižuje administrativní zátěž, ale zároveň zvyšuje riziko nesrovnalostí, dvojího financování a podvodů, čímž se snižuje transparentnost a sledovatelnost finančních prostředků EU; zdůrazňuje, že nedostatečná vazba na náklady může vést k financování neživotaschopných projektů, které mají pouze splnit milníky, místo aby byly ekonomicky výhodné; zdůrazňuje kontrolní úlohu Parlamentu při dohledu nad plněním rozpočtu EU, zejména jeho pravomoc udělovat absolutorium; vyzývá k zajištění důkladné správy a řízení v příštím VFR, aby Parlament mohl plně vykonávat svou úlohu orgánu příslušného k udělení absolutoria;

9. bere na vědomí, že návrh VFR na období 2028–2034, předkládaný Komisí, obsahuje aspekty týkající se právního státu, a požaduje jednotný, soudržný a komplexní rámec napříč všemi programy financování EU, který by spadl pod nařízení o podmíněnosti dodržování zásad právního státu; dále vyzývá k tomu, aby jakékoli uplatňování financování, které není spojeno s náklady, bylo plně slučitelné s uvedeným nařízením;
10. se znepokojením konstatuje, že na konci roku 2024 se úřad EPPO zabýval 311 aktivními případy souvisejícími s nástrojem NGEU, z nichž všechny kromě čtyř se týkaly Nástroje pro oživení a odolnost, což představuje přibližně 17 % všech aktivních vyšetřování podvodů v oblasti výdajů a nárůst přibližně o 51 % oproti roku 2023, pokud jde o případy v souvislosti s NGEU; dále konstatuje, že odhadovaná škoda na finančních zájmech EU činí 2,8 miliardy EUR, což představuje 30 % (oproti 25 % v roce 2023) celkové odhadované škody vyplývající ze všech podvodů v oblasti výdajů EU; zdůrazňuje, že počet případů hlášených orgány EU zůstává nízký, což vyvolává další obavy ohledně schopnosti Komise účinně dohlížet na provádění Nástroje pro oživení a odolnost; připomíná, že z 27 členských států EU spolupracuje v rámci úřadu EPPO v současné době 24 států;
11. vyjadřuje znepokojení nad tím, že nástroje založené na výkonnosti využívající financování, které není spojeno s náklady, se zaměřují spíše na audity systémů než na kontroly skutečně vynaložených výdajů; varuje, že tyto audity systémů nemusí odhalit základní problémy, které se mohou přelévat a vážně ohrozit řádné finanční řízení rozpočtu Unie a ochranu finančních zájmů Unie; domnívá se, že i v rámci stávající finanční architektury a modelu čerpání finančních prostředků EU vykazovaly kontrolní systémy několika členských států systémové nedostatky, což vedlo k tomu, že se nepodařilo odhalit podvody nebo jiné nesrovnalosti a zabránit jim, například v případě OPEKEPE v Řecku nebo v případech týkajících se fondů pro rozvoj venkova na Slovensku, jakož i v dalších nedávných případech v několika členských státech, což dokazuje potřebu posílit dohled EU; vyzývá proto Komisi, aby přijala rozhodná nápravná opatření, posílila auditní a akreditační postupy a zajistila, aby se podobné systémové nedostatky nemohly opakovat, a to při dodržení zásady proporcionality, pokud jde o povinnosti týkající se podávání zpráv a dokumentace;
12. se znepokojením konstatuje, že v právních předpisech upravujících nástroje založené na výkonnosti, jako je Nástroj pro oživení a odolnost, a v návrzích Komise na VFR na období 2028–2034 chybí jasné normy a prahové hodnoty pro případy, kdy jsou vnitrostátní řídicí a kontrolní systémy považovány za nedostatečné nebo nespolehlivé, což vede k tomu, že jsou nápravná opatření nebo pozastavení ponechána na volném uvážení;

13. zdůrazňuje, že všeobecné využívání financování, které není spojeno s náklady, vyžaduje, aby EÚD a vnitrostátní auditní orgány výrazně upravily svou činnost a přešly k odlišnému přístupu k auditu; varuje, že takový posun, aniž by byla zajištěna připravenost auditních orgánů, bude představovat značné výzvy a mohl by vytvořit strukturální nedostatek v auditní stopě a mít vážné důsledky jak pro řádné finanční řízení rozpočtu Unie, tak pro postup udělování absolutoria;
14. vyjadřuje politování nad neúplnými auditními stopami, které EÚD zaznamenal v rámci nástrojů založených na výkonnosti, jako je Nástroj pro oživení a odolnost, což oslabuje sledovatelnost a omezuje schopnost Parlamentu a EÚD vykonávat kontrolu;
15. zdůrazňuje, že přílišné spoléhání se na vnitrostátní orgány a externí auditory bez silných záruk a podrobných pokynů Komise, technické pomoci a specializovaného školení o metodice auditu výkonnosti vede k tomu, že hrozí různost kvality a nezávislosti kontrol, což vystavuje EU reputačnímu riziku; zdůrazňuje, že podpora vnitrostátních auditních orgánů přispěje k lepší kvalitě a větší soudržnosti;
16. zdůrazňuje, že čerpání nebo vyplácení finančních prostředků není z definice ukazatelem úspěšnosti; vyjadřuje politování nad tím, že v posledních změnách národních plánů pro oživení a odolnost vedlo zaměření na čerpání finančních prostředků ke snížení původně plánovaných ambicí, zejména v souvislosti s reformami;
17. připomíná, že auditní subjekty v členských státech musí dodržovat mezinárodně uznávané normy pro audit; varuje, že pokud tak neučiní, oslabí to spolehlivost jejich práce a vyvstávají tím rizika pro strategii jednotného auditu; bere na vědomí opakovaná zjištění EÚD o nedostacích některých vnitrostátních auditních orgánů, pokud jde o rozsah, kvalitu, dokumentaci a podávání zpráv; zdůrazňuje potřebu jasného rámce odpovědností, aby byla zaručena kvalita a soudržnost;
18. zdůrazňuje, že nejednotné informační a datové systémy v členských státech zvyšují riziko chyb, nesrovnalostí, dvojího financování, zpoždění a nejednotného podávání zpráv; připomíná, že v zájmu zajištění plné sledovatelnosti finančních prostředků EU Parlament v souvislosti s přepracováním finančního nařízení opakovaně vyzýval k vytvoření jednotného, integrovaného a interoperabilního informačního a monitorovacího systému, včetně jednotného nástroje pro vytěžování údajů a hodnocení rizik, který by vycházel mimo jiné ze stávajících nástrojů a databází; vyjadřuje však politování nad tím, že členské státy odmítají zavést povinné používání tohoto systému od začátku platnosti příštího VFR; vítá pokračující úsilí Komise o vytvoření takového interoperabilního systému na základě nástroje ARACHNE a naléhavě vyzývá všechny členské státy, aby tento systém plně využívaly; zdůrazňuje, že účinnost jakéhokoli nového modelu financování závisí na spolehlivosti a ucelenosti podkladových

údajů a monitorovacích nástrojů; poukazuje na to, že je důležité vytvořit takový interoperabilní systém, který by byl v souladu s obecným nařízením o ochraně osobních údajů (GDPR)¹; podtrhuje, že takový systém musí poskytovat přesné a včasné informace, minimalizovat falešně pozitivní výsledky a spolehlivě fungovat;

19. zdůrazňuje, že do sdíleného řízení v příštím VFR musejí být na základě víceúrovňového přístupu k řízení zapojeny regionální a místní orgány a zúčastněné strany, a to i v případě nástrojů založených na výkonnosti, jak ve fázi navrhování, rozhodování a plánování, tak ve fázi jejich zavádění a realizace, aby se zajistila přidaná hodnota přeshraničních projektů pro EU a aby byl kladen důraz spíše na měřitelné výsledky než na výstupy;
20. konstatuje, že kombinování grantů a finančních nástrojů v rámci založených na výkonnosti vede k větší složitosti a zvyšuje riziko dvojího financování, nesrovnalostí, podvodů, nadměrné kompenzace nákladů a slabých řetězců odpovědnosti; poukazuje zejména na to, že pokud financování není spojeno s náklady, vede absence ověřování nákladů k dalšímu zvyšování rizika překrývání mezi různými zdroji financování a k obtížnému zajištění řádného finančního řízení;
21. zdůrazňuje, že monitorování založené na výkonnosti nemusí vést nutně k nižší administrativní zátěži, jelikož slabé systémy ověřování mohou vytvářet skryté náklady, aniž by byla zaručena větší jistota; vyzývá Komisi, aby zjednodušila ukazatele výkonnosti a šablony pro podávání zpráv, odstranila nadbytečné žádosti o údaje a řešila problém zbytečně složitých žádostí o platby; domnívá se, že případný přechod k využívání takových modelů provádění programů, které by byly založeny na výkonnosti, vyžaduje budování kapacit na úrovni EU a v členských státech, jelikož se potřeby v oblasti monitorování, kontroly a auditu v případě takových modelů liší od potřeb v případě nástrojů založených na úhradě způsobilých nákladů;
22. varuje, že v současném geopolitickém kontextu a vzhledem k vyššímu rozpočtovému tlaku hrozí, že stále častější využívání nástrojů založených na výkonnosti bez toho, že by se řešily nedostatky zjištěné v rámci Nástroje pro oživení a odolnost, mimo jiné na základě důslednější parlamentní kontroly, povede k posunu institucionální rovnováhy ve prospěch diskreční pravomoci výkonné moci a k odklonu od demokratické odpovědnosti; trvá na tom, že součástí jakéhokoli modelu řízení v případě nástrojů založených na výkonnosti musí být za rovných podmínek Parlament i Rada; odmítá jakýkoli návrh, který by narušil institucionální rovnováhu

¹ Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2016/679 ze dne 27. dubna 2016 o ochraně fyzických osob v souvislosti se zpracováním osobních údajů a o volném pohybu těchto údajů a o zrušení směrnice 95/46/ES (obecné nařízení o ochraně osobních údajů) (Úř. věst. L 119, 4.5.2016, s. 1, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2016/679/oj>).

a omezil úlohu Parlamentu jakožto rozpočtového orgánu a orgánu příslušného k udělení absolutoria;

Doporučení týkající se přísnější kontroly a větší transparentnosti a odpovědnosti v případě nástrojů založených na výkonnosti

23. domnívá se, že v případě nástrojů založených na výkonnosti by neměl být jako obecná metoda realizace nebo úhrady mezi členskými státy a příjemci používán model financování, které není spojeno s náklady, s výjimkou menších příjemců, kteří realizují projekty pod určitou finanční prahovou hodnotou, což jim umožňuje použít jednodušší systém realizace, ale zároveň zajišťuje propracovaný kontrolní rámec; zdůrazňuje zejména, že rozsáhlé komplexní projekty by měly být i nadále založeny na nákladech, jelikož jejich rozsah, doba trvání a víceúrovňové financování vyžadují podrobné finanční výkazy a ověřitelné údaje o výdajích, aby bylo zajištěno jejich řádné monitorování a odpovědnost; poukazuje na to, že je důležité zavést mechanismus zpětného získávání prostředků v případech, kdy dojde k významným odchylkám mezi předběžnými odhady nákladů a následnými kontrolami, zejména pokud jsou náklady na realizované projekty nižší, než se původně odhadovalo; zdůrazňuje, že tyto úpravy musejí odrážet skutečné výdaje, aby byla zajištěna finanční integrita, efektivita nákladů a odpovědnost; vyzývá k dalšímu rozšíření využívání jednorázových částek a jednoduššího vykazování nákladů, zejména u menších nebo středních investic, jako účinných a přiměřených nástrojů ke snížení administrativní zátěže, zvýšení dostupnosti pro menší příjemce a zachování odpovědnosti a sledovatelnosti při využívání finančních prostředků Unie;
24. trvá na tom, že zjednodušený rozpočet musí vést rovněž k transparentnímu rozpočtu; naléhavě vyzývá Komisi, aby veřejnosti poskytla přístup k procesním informacím, mj. pokud jde o metodiku odhadu nákladů, a aby Parlamentu zajistila přístup k odhadovaným nákladům na plány národního a regionálního partnerství;
25. vyzývá k vytvoření jednotného systému odpovědnosti, který by umožnil sledovat příspěvky z rozpočtu EU na konkrétní projekty a jejich skutečné konečné příjemce, včetně dodavatelů a subdodavatelů, ale i skutečné majitele; zdůrazňuje, že je důležité zajistit, aby byly projekty financované Evropskou unií pro občany viditelné; poukazuje na to, že je nezbytné propojit platby s dosahováním ucelených, jasně definovaných milníků a plněním cílů, aby byl zajištěn větší soulad mezi reformami a investicemi; zdůrazňuje, že je důležité zavést systém následného hodnocení, který by byl založen na cílech dosažených pomocí jednotlivých nástrojů, měřených podle jejich ukazatelů výkonnosti;
26. poukazuje na to, že financování ze strany Unie by mělo být poskytováno pouze na opatření přímo spojená s konkrétními ověřitelnými projekty, které vykazují hmatatelný pokrok, dosahují

měřitelných výsledků, přispívají k cílům politiky Unie a mohou být účinně monitorovány a kontrolovány a které by podléhaly transparentnímu vykazování, mj. pokud jde o efektivitu nákladů a požadavky na jejich viditelnost;

27. vyzývá Komisi, aby nezaváděla složité nebo spekulativní metodiky odhadu nákladů, které by mohly omezit transparentnost a srovnatelnost mezi členskými státy; namísto toho naléhavě vyzývá k vypracování a širšímu využívání harmonizovaných a ověřitelných možností jednoduššího vykazování nákladů, které by zajistily jasnost, snížily administrativní zátěž a zachovaly přiměřenou úroveň odpovědnosti;
28. vyzývá jednak k zavedení jednoznačných kritérií souladu, s cílem zjistit, kdy nástroje založené na výkonnosti dosahují plánovaných výstupů nebo výsledků, a jednak k používání jednotných definic ve všech členských státech;
29. vyzývá k pravidelnému posuzování skutečných nákladů vzniklých při používání nástrojů založených na výkonnosti oproti odhadům nákladů, které vypracovaly členské státy, aby se zabránilo nesrovnalostem; domnívá se, že toto posuzování by mělo vést k automatickému zahájení kontrol a auditů v případech, kdy existují významné rozdíly mezi skutečnými a odhadovanými náklady;
30. trvá na tom, že při veškerém používání modelu financování, které není spojeno s náklady, je nutné zajistit korelaci mezi žádostmi o platby a dosahováním milníků a cílů na jedné straně a realizací konkrétních projektů na straně druhé; zdůrazňuje, že bez této korelace je vážně ohrožena možnost sledování finančních prostředků Unie;
31. vyzývá k vytvoření jednotného, integrovaného a interoperabilního informačního a monitorovacího systému, včetně jednotného nástroje pro vytěžování údajů a hodnocení rizik; trvá na tom, že podmínkou přístupu k finančním prostředkům Unie v příštím VFR musí být používání tohoto nového interoperabilního systému; požaduje, aby Komise vytvořila veřejně přístupné přehledy, které by občanům umožnily posoudit hodnotu vytvořenou financováním ze strany EU; vyzývá Komisi, aby zavedla pokročilé nástroje pro analýzu dat a nástroje založené na umělé inteligenci s cílem zlepšit za účelem ochrany finančních zájmů Unie sledování výkonnosti, hodnocení a podávání zpráv, snížit manuální zátěž, zefektivnit proces podávání zpráv a zabránit dvojímu financování a dalším rizikům;
32. požaduje, aby Komise stanovila a zveřejnila jasné prahové hodnoty pro nápravná opatření, včetně míry závažnosti případných pochybení, s cílem zaručit rovné zacházení a důsledné prosazování předpisů;

33. trvá na tom, že dosahování milníků a plnění cílů musí Komise hodnotit s přihlédnutím k údajům, které jí poskytují členské státy, a že se přitom musí řídit transparentní a standardizovanou metodikou, přičemž musí předložit bodové hodnocení a podložené odůvodnění veškerých odchylek nad zákonnou prahovou hodnotou; vyzývá k tomu, aby bylo veškeré toto hodnocení zpřístupněno Parlamentu a EÚD;
34. požaduje větší transparentnost při uplatňování nástrojů založených na výkonnosti, která vyžaduje včasné zveřejňování všech hodnocení Komise, zpráv členských států, shrnutí auditů a opatření k vymáhání finančních prostředků, a to ve formátu, který by byl přístupný, srovnatelný, ověřitelný a uživatelsky vstřícný, aby se zajistila možnost kontroly využívání finančních prostředků Unie ze strany Parlamentu, EÚD i občanů; zdůrazňuje, že přístup k informacím by měl fungovat jako kaskáda, kdy by měl EÚD v návaznosti na rozhodnutí Soudního dvora Evropské unie neomezený přístup k příslušným údajům v reálném čase, Parlament neomezené právo klást otázky a požadovat informace a občané přiměřený transparentní přístup k informacím; připomíná, že veškerá opatření v oblasti transparentnosti musejí být v souladu s požadavky na ochranu údajů podle obecného nařízení o ochraně osobních údajů a dalších příslušných právních předpisů Unie; zdůrazňuje, že veřejně dostupné údaje musejí přesně odrážet skutečnou realizaci projektů a dosažený pokrok, a nikoli plánované závazky nebo platby provedené výhradně za účelem dosažení milníků a splnění cílů v rámci vnitrostátních plánů, a poskytovat tak skutečný přehled o výsledcích dosažených v praxi;
35. poukazuje na to, že EÚD musí mít přístup ke všem databázím a informačním systémům Komise používaným ke shromažďování, výměně a sledování údajů mezi Komisí a členskými státy; zdůrazňuje, že EÚD by měl mít přímý a rychlý přístup k původním údajům zaznamenaným v systému, aniž by došlo k jejich předchozí změně, sloučení nebo úpravě ze strany vnitrostátních orgánů nebo útvarů Komise; poukazuje na to, že tento přístup má zásadní význam pro zajištění nezávislosti, spolehlivosti a účinnosti auditů a pro zachování transparentnosti a odpovědnosti při plnění rozpočtu Unie;
36. vyzývá ke zlepšení při podávání zpráv o nástrojích založených na výkonnosti, tak aby zahrnovaly údaje na úrovni projektů, podobně jako je tomu v případě údajů v rámci politiky soudržnosti, a aby v nich byly uvedeny informace o zeměpisném rozložení financování a opatřeních na nižší než celostátní úrovni;
37. vyzývá ke zlepšení auditních stop tím, že se bude vyžadovat systematická dokumentace ověřovacích kroků a zajistí se, aby záznamy byly úplné a přístupné, s možností kontroly jak na úrovni EU, tak na úrovni členských států;

38. požaduje, aby Komise zavedla spolehlivé záruky, které by zajistily důslednou, nezávislou a kvalitní auditní činnost ve všech členských státech, mj. prostřednictvím podrobných metodických pokynů, trvalé odborné pomoci v případech, kdy auditní orgány vykazují přetrvávající nedostatky, a specializovaných školení o standardech auditu výkonnosti; trvá na tom, že spoléhání se na vnitrostátní orgány a externí auditory musí být podmíněno dodržováním těchto záruk, aby se zabránilo kolísavé úrovni kvality; vyzývá členské státy, aby zavedly záruky, které by zajistily nezávislost vnitrostátních kontrolních orgánů na politických a správních orgánech odpovědných za správu fondů;
39. vyzývá k zavedení prediktivních analytických nástrojů založených na umělé inteligenci a schopností strojového učení, které by auditorům umožnily provádět posuzování rizik v reálném čase, účinněji odhalovat anomálie a provádět audity optimálního vynakládání prostředků a cílené kontroly v případech, kdy EÚD opakovaně zjistí nesrovnalosti; zdůrazňuje, že je důležité využívat automatizované nástroje pro vytěžování dat a umělou inteligenci k vyhledávání anomálií a zároveň se vyhnout tomu, aby měli příjemci, kteří dodržují předpisy, stanoveny další oznamovací povinnosti; připomíná, že tyto technologie umělé inteligence musejí být používány zcela v souladu s pravidly EU pro ochranu osobních údajů a musejí být podpořeny komplexním proškolením vnitrostátních kontrolních orgánů;
40. požaduje, aby Komise posílila záruky pro finanční nástroje, včetně přísnějších stropů týkajících se poplatků za správu, transparentních pravidel pro přímé přidělování finančních prostředků a kontrol, které by zabránily dvojímu financování a porušování pravidel státní podpory; požaduje, aby stropy týkající se poplatků za správu, zejména při přímém přidělování finančních prostředků správcům fondů u kapitálových nebo kvazikapitálových produktů, nesnižovaly nákladovou efektivitu podpory Unie, zejména v případě nevelkého objemu operací;
41. opakuje, že je třeba zvýšit transparentnost rozšířením modelu srovnávacího přehledu v rámci Nástroje pro oživení na všechny nástroje založené na výkonnosti, zlepšit včasné podávání zpráv členských států a jejich srovnatelnost a zajistit přístup veřejnosti, sledovatelnost a odpovědnost; naléhavě vyzývá Komisi, aby zajistila úplnou interoperabilitu unijních a vnitrostátních datových systémů, omezila manuální vstupy, zlepšila kvalitu údajů a umožnila jejich sledování v reálném čase až na úroveň konečných příjemců; v této souvislosti vyzývá Komisi, aby zajistila, aby byly údaje o skutečných konečných příjemcích finančních prostředků z nástrojů založených na výkonnosti, včetně dodavatelů a subdodavatelů, v reálném čase k dispozici auditním orgánům a orgánům příslušným k udělení absolutoria a také Úřadu evropského veřejného žalobce a Evropskému úřadu pro boj proti podvodům;

42. trvá na tom, že je nutné neomezeně respektovat výsady Parlamentu jakožto normotvůrce, rozpočtového orgánu a orgánu příslušného k udělení absolutoria a že mu musí být umožněn přístup ke všem údajům, které potřebuje k výkonu své funkce;

◦

◦ ◦

43. pověřuje svou předsedkyni, aby předala toto usnesení Radě a Komisi.